

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

THE WORKS OF SAKSIRI MEESOMSEUB :
LITERARY TECHNIQUES AND INTERPRETATION

Miss Sakaorat Harnkarnchanasuwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1059-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วรรณกรรมของศักดิ์ศิริ มีสมสืบ : กลวิธีทางวรรณศิลป์กับการตีความ
โดย นางสาวสกาวัฒน์ หาญกาญจนสุวัฒน์
ภาควิชา ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว.กัลยา ติงศภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรวงเกียรติ)

สกาวรัตน์ หาญกาญจนสุวัฒน์ : วรรณกรรมของศักดิ์ศิริ มีสมสืบ : กลวิธีทางวรรณศิลป์
กับการตีความ . (THE WORKS OF SAKSIRI MEESOMSEUB : LITERARY
TECHNIQUES AND INTERPRETATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา,
307 หน้า. ISBN 974-03-1059-1.

การวิจัยนี้มุ่งศึกษา กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่มีลักษณะดีเด่น ในงานวรรณกรรมของ
ศักดิ์ศิริ มีสมสืบ เพื่อชี้ให้เห็นว่ากลวิธีทางวรรณศิลป์ในงานมีความสัมพันธ์กับการตีความอย่างไร

ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีทางวรรณศิลป์ในงานวรรณกรรมของศักดิ์ศิริ มีสมสืบ ทั้ง
เรื่องสั้นและกวีนิพนธ์ มีลักษณะร่วมที่โดดเด่น ทั้งกลวิธีการใช้ภาษาและกลวิธีการนำเสนอ ซึ่งมุ่ง
สร้างความหลายนัยและกระตุ้นการพิจารณาขบคิด กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่สร้างความหลายนัย
ได้แก่ การใช้คำหลายนัยและสัญลักษณ์ การใช้คำสรรพนาม การนำเสนอตัวละคร และการปิดเรื่อง
ส่วนกลวิธีทางวรรณศิลป์ที่กระตุ้นการพิจารณาขบคิด ได้แก่ การใช้ภาพพจน์ การซ้ำและการ
สร้างสมดุทางโครงสร้าง การตั้งคำถาม การตั้งชื่อเรื่อง การนำเสนอตัวละคร การปิดเรื่อง และ
การลำดับภาพ กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่ประสานกันอย่างเป็นเอกภาพ ได้ส่งผลให้งานวรรณกรรม
ของศักดิ์ศิริ มีสมสืบ สามารถตีความได้หลายระดับ การจงใจใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ลักษณะดัง
กล่าวนี้ สอดคล้องเหมาะสมกับสารอันลึกซึ้งที่กวีมุ่งสื่อสารสู่ผู้อ่านเป็นสำคัญ ได้แสดงให้เห็น
เป็นที่ประจักษ์ชัดว่ากลวิธีทางวรรณศิลป์กับการตีความนั้นมีความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อกันอย่างลึกซึ้ง

ภาควิชา ภาษาไทย
สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิิต *สกาวรัตน์ หาญกาญจนสุวัฒน์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4180194422 : MAJOR THAI

KEY WORD : SAKSIRI MEESOMSEUB / LITERARY TECHNIQUES / INTERPRETATION

SAKAORAT HARNKARNCHANASUWAT : THE WORKS OF SAKSIRI MEESOMSEUB : LITERARY TECHNIQUES AND INTERPRETATION.

THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. SUCHITRA CHONGSTITVATANA, Ph.D., 307 pp. ISBN 974-03-1059-1

The thesis is an attempt to study the outstanding literary techniques in the works of Saksiri Meesomseub in order to illustrate the relationship between literary techniques and interpretation of the works.

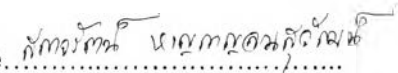
The study reveals that the literary techniques both in poetry and short stories of Saksiri Meesomseub share a common feature of ambiguity and the idea-inducing techniques. The ambiguity is created through the use of ambiguous words and symbols, pronouns, character-presentation and ending. The idea-inducing techniques is created through the use of imagery , repetition and parallelism, questions, titles, character-presentation, ending and image-sequencing.

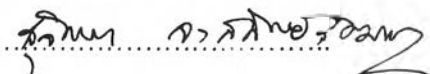
The harmony between all these literary techniques results in the potentials of multi-levelled interpretations in the works of Saksiri Meesomseub. These "intentional" literary techniques correspond to the subtlety of the message conveyed. Thus it is an evident illustration of the relationship between literary techniques and interpretation of literary works.

Department Thai

Field of study Thai

Academic year 2001

Student's signature.....

Advisor's signature ...

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากไม่ได้รับความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา ผู้ปลูกฝังความรู้และความรักในวิชาวรรณคดีไทยให้แก่ผู้เขียนมาตั้งแต่ การศึกษาระดับปริญญาตรี ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ท่านก็เป็นผู้ชี้แนะ แก้ไข ให้กำลังใจ และให้สติ แก่ผู้เขียนอย่างยิ่ง จนไม่อาจหาถ้อยคำใดมาพรรณนาพระคุณคุณครูได้ครบถ้วน ศิษย์ขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์ อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรุงเกียรติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา เกียรติกรเพ็ชร ในการตรวจแก้วิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งแก่การวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์เป็นลำดับมา ศิษย์ขอกราบ ขอบพระคุณคุณครูเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ และงานวรรณกรรมทั้งหมดของกวีที่เป็นแรงบันดาลใจ สำคัญให้ผู้เขียนได้เพียรพยายาม ศึกษา ค้นคว้า วิจัย จนกลายเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ อย่างมีน้ำใจยิ่ง ตลอดระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกคนที่คอยปลุกปลอบใจ ให้ข้อคิด ให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ ให้สติในยามอ่อนล้า และให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์งานอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย สร้างให้ เกิดพลังในการทำงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

ขอกราบแทบเท้าแม่ ผู้มีพระคุณและรักลูกอย่างหาที่สุดมิได้ ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคนที่ คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังตลอดระยะเวลาในการศึกษาอันยาวนาน

และสุดท้ายนี้ ขอขอบคุณช่วงเวลาสี่ปีในการศึกษาวิจัยที่สอนชีวิตให้แก่ผู้เขียนอย่างมาก มหาศาล.

สกวรัตน์ หาญภาณุจนสุวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา	๑
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๕
สมมติฐานในการวิจัย	๖
จุดมุ่งหมายในการวิจัย.....	๖
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	๗
ข้อตกลงเบื้องต้น	๗
วิธีดำเนินการวิจัย	๘
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	๘
๒ กลวิธีทางวรรณศิลป์ในงานของศักดิ์ศิริ มีสมสืบ.....	๙
๒.๑ กลวิธีการใช้ภาษา.....	๙
๒.๑.๑ การใช้คำและวลี	๑๐
๑) การใช้คำและวลีที่ไม่สื่อความหมายเฉพาะเจาะจง.....	๑๐
๒) การใช้คำและวลีที่สื่อความหมายน้อยและสัญลักษณ์	๕๓
๒.๑.๒ การใช้ภาพพจน์.....	๖๗
๑) ภาพพจน์แสดงภาพธรรมชาติ	๖๙
๒) ภาพพจน์แสดงจินตนาการของเด็กและคนบ้า	๗๒
๓) ภาพพจน์แสดงความทุกข์ความลำบากยากแค้นของผู้คน.....	๗๗
๔) ภาพพจน์แสดงอำนาจและความสูงส่งของคนในชนชั้นที่เหนือกว่าปกติ	๘๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๑.๓ การใช้การซ้ำ	๙๔
๑) การซ้ำคำ	๙๔
๒) การซ้ำประโยค	๙๘
๓) การซ้ำด้วยการสร้างสมมูลทางโครงสร้าง	๙๕
๒.๒ กลวิธีการนำเสนอ	๑๐๔
๒.๒.๑ การนำเสนอตัวละคร	๑๐๕
๑) การนำเสนอตัวละครอย่างไม่เฉพาะเจาะจง	๑๐๕
๒) การนำเสนอตัวละครอย่างเฉพาะเจาะจง	๑๐๙
๒.๒.๒ การตั้งชื่อเรื่อง	๑๑๔
๒.๒.๓ การตั้งคำถามในบทสนทนา	๑๑๕
๑) การตั้งคำถามโดยไม่มีการตอบ	๑๑๖
๒) การตั้งคำถามและตอบคำถามนั้น	๑๑๗
๒.๒.๔ การปิดเรื่อง	๑๑๙
๑) การปิดเรื่องด้วยการทำให้เป็นเรื่องเฉพาะ	๑๑๙
๒) การปิดเรื่องด้วยการใส่เสียงของกวี	๑๒๑
๓) การปิดเรื่องด้วยการซ้ำ	๑๒๒
๔) การปิดเรื่องด้วยภาพสัญลักษณ์	๑๒๔
๓ กลวิธีทางวรรณศิลป์กับการตีความ	๑๒๖
๓.๑ ความหมาย ความสำคัญ และปัจจัยในการตีความ	๑๒๖
๓.๑.๑ ความหมายของการตีความ	๑๒๖
๓.๑.๒ ความสำคัญของ การตีความ	๑๒๘
๓.๑.๓ เครื่องมือหรือปัจจัยที่ใช้ในการตีความ	๑๓๐
๓.๒ กลวิธีทางวรรณศิลป์ที่เชื่อมต่อการตีความ	๑๓๕
๓.๒.๑ การสร้างความหมาย	๑๓๕
๑) การใช้คำหลายนัยและสัญลักษณ์	๑๓๖
๒) การใช้คำสรรพนาม	๑๔๒

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๓) การนำเสนอตัวละคร	๑๔๘
๔) การปิดเรื่อง	๑๕๒
๓.๒.๒ การกระตุ้นให้พิจารณาขบคิด.....	๑๕๗
๑) การใช้ภาพพจน์	๑๕๗
๒) การซ้ำและการสร้างสมดุลทางโครงสร้าง	๑๖๔
๓) การตั้งคำถาม	๑๗๒
๔) การตั้งชื่อเรื่อง.....	๑๗๘
๕) การนำเสนอตัวละคร	๑๘๔
๖) การปิดเรื่อง.....	๑๙๑
๗) การลำดับภาพ	๑๙๕
๓.๓ ตัวอย่างงานที่ดีความได้หลายระดับ	๒๐๖
ตัวอย่างกวีนิพนธ์บทที่ ๑	๒๐๖
ตัวอย่างกวีนิพนธ์บทที่ ๒	๒๑๐
ตัวอย่างกวีนิพนธ์บทที่ ๓	๒๒๐
ตัวอย่างกวีนิพนธ์บทที่ ๔	๒๒๔
ตัวอย่างเรื่องสั้นเรื่องที่ ๑	๒๒๙
ตัวอย่างเรื่องสั้นเรื่องที่ ๒	๒๕๔
๔ คุณค่าจากการตีความ	๒๗๖
๔.๑ คุณค่าความคิดเชิงปรัชญา.....	๒๗๖
๔.๒ คุณค่าความคิดเชิงสังคม.....	๒๘๗
๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๓๐๐
รายการอ้างอิง	๓๐๕
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	๓๐๗